

חשיבות הרכבת הקלה בעקרונות התכנון הארצי ותועלתה לשמירת השטחים הפתוחים בישראל

איתמר בן דוד

מנהל תחום תכנון, החברה להגנת הטבע

פברואר 2017

תמ"א 35

תכנית המתאר הארצית המשולבת לבניה, לפיתוח ולשימור

- תפיסה מרחבית של דמות הארץ.

- אושרה בנובמבר 2005

- עודכנה ב-2016

- העקרונות המרכזיים: ייעול השימוש בקרקע, תוך חיזוק העירוניות, הגדלת הצפיפות וצמצום פיתוח פרברי ובזבזני בקרקע, שמירת השחים הפתוחים.

שימור שטחים פתוחים
בשדרה המרכזית
ובערוצי הנחלים

פיתוח מרחבים מעויירים
בארבעה מטרופולינים

תמ"א 35: התחדשות עירונית

האמצעי העיקרי להגדלת מלאי יחידות הדיור באזורי הביקוש

הוראות התכנית קובעות:

- כאשר מוסד תכנון דן בתכנית שנועדה להציע בינוי בשטח פתוח, עליו לבחון קודם כל אם לא ניתן להשיג את מטרותיה ע"י חידוש עירוני והרווית הרקמה הבנויה הקיימת.
- על הרשויות המקומיות להכין תכניות להתחדשות עירונית אשר אמורות להתייחס גם לפיתוח תחבורה ציבורית ומערכות הסעה רבות קיבולת.

יתרונות ההתחדשות העירונית

- הגדלת היצע הדירות באזורי ביקוש.
- חיסכון כלכלי בהישענות על תשתיות קיימות.
- חיסכון בקרקע ושמירה על שטחים פתוחים.
- מיצוי יתרונות כלכליים ובכלל זאת קיום תחבורה ציבורית יעילה.
- חיזוק הערים.
- שיקום שכונות ותיקות ומרכזי ערים.

פרבור ואובדן שטחים פתוחים בקצב גובר

- בכל 5 שנים מנוצלים שטחים לבנייה בגודל העיר תל אביב.
- הקצב השנתי של שטחים פתוחים המנוצלים לבנייה: 12 אלף דונם בממוצע.
- לפי ההערכה, עד סוף העשור הבא יהיה צורך לבנות על שטחים פתוחים בהיקף של כ- 360 אלף דונם.

הותמ"ל – פרבור הערים בעידן משבר הדיור

פני הארץ

צפיר רינת

פקק לדורות

מרוכב להיטות לאשר תוכניות בנייה נרחבות, ועדת התכנון הממשלתית למתחמי מגורים מתעלמת מהצורך בפתרונות תחבורה

פתרונות תחבורה ציבורית. דוגמה אחרת היא זו של מתחם בסיס תל השומר, שהצבא אמור לפנות. במקום ייבנו יותר מ-15 אלף יחידות דיור. הפתרון המרכזי של תחבורה ציבורית אמור להיות הקו הסגול של הרכבת הקלה, אולם קו זה ייבנה בעוד שנים רבות. משמעות הדבר היא, שעשרות אלפי התושבים החדשים, וגם הוותיקים, ימצאו את עצמם יושבים ברכבם הפרטי בפקקים כבדים. תוכנית הבנייה בצפון מערב הכרמל נחלת דיוור נרחב.

בדיון על תוכניות הבנייה של הממשלה שנערך לפני כמה שבועות בכנסת, אמר יו"ר מטה הדיור הממשלתי, אביגדור יצחק, שהוא מעדיף שיהיה לאנשים איפה לגור משיהיה להם איך לנסוע. הוא התייחס לביקורת על כך שוועדת התכנון למתחמי מגורים (ותמ"ל) מאשרת במהירות תוכניות, אבל לא דואגת לפתרונות תחבורתיים. כל אחד יכול לדמיין אילו סדרי עדיפויות נוספים אפשר להכניס ואל מה יובילו.

"שכונות חדשות מוקמות ללא חיבור לתחבורה ציבורית"

החברה להגנת הטבע תפיץ מחר דו"ח המפרט ליקויים בחיבור שכונות מגורים הנמצאות בשלבי תכנון למערך התחבורה הציבורית ■ כך יחריף המשבר התחבורתי לדורות הבאים

און דור |
07:28 17.02.2016

החברה להגנת הטבע תפיץ מחר למשרדי הפנים והתחבורה דו"ח המפרט ליקויים בחיבור שכונות מגורים הנמצאות בשלבי תכנון למערך התחבורה הציבורית.

הדו"ח, שייחשף מחר במלואו מחר בכנס איגוד המתכננים, הוקן במסגרת התנגדויות שהגישה החברה לשישה פרויקטים נדל"ניים, המקודמים בהליך מזורז דרך הוועדה הארצית לתכנון ולבנייה של מתחמים מועדפים לדיור (הותמ"ל). שתי שכונות יוקמו בתל השומר והיתר בירושלים, באר שבע, אשקלון וקרית אטא.

בחברה להגנת הטבע טוענים כי ההסתמכות בתוכניות החדשות היא על רכב פרטי והשלכותיו הידועות - פקקי תנועה, זיהום אוויר וקושי תחבורתי עבור תושבים שאין בבעלותם רכב.

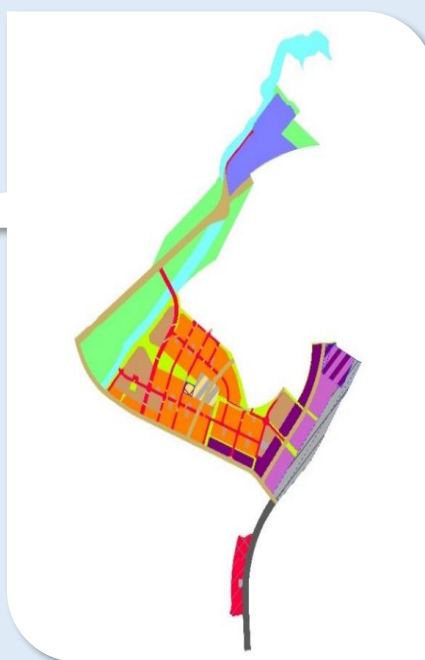
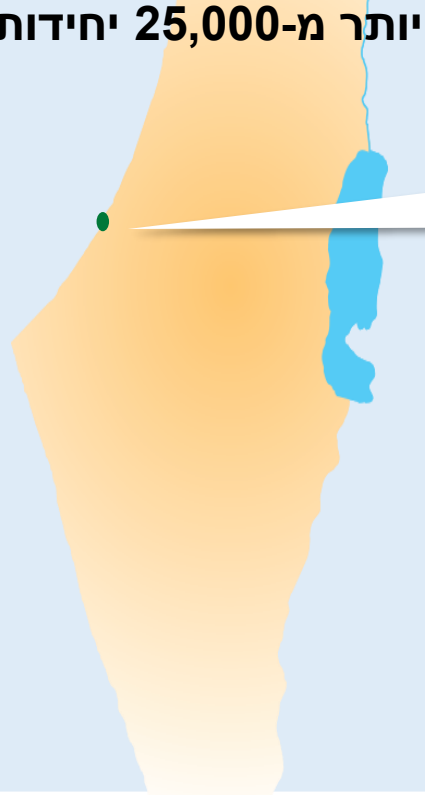
פגיעה בחוסן הערים ועידוד פיתוח פרברי בשטחים פתוחים בשולי הערים

בעיר אשקלון מקודמות במקביל ארבע תכניות ותמ"ל שונות, הכוללות

יותר מ-25,000 יחידות דיור

תמ"ל 1006 אשקלון מתחם מ-7

תמ"ל 1007 אשקלון מתחם מ-6

התמודדות עם אתגרים תחבורתיים

**"אם נמשיך בקצב הנוכחי,
פקקי התנועה יוכפלו עד
2030 והנזק שהם מסבים
למשק יגיע ל-40 מיליארד
שקל בכל שנה"**

(רכז תחבורה ציבורית באגף התקציבים
באוצר, אלון מסר, 2016)

11 קמ"ש וזו רק ההתחלה: המספרים שמאחורי הקטסטרופה בתחבורה

השימוש במכוניות זינק ב-50% בעשור. התנועה בארץ - הצפופה במערב. מומחים: העומס רק יחמיר. מלכוד התחבורה: הפקקים מתארכים ואין מקום לעוד כבישים ■ כתבה ראשונה בסדרה

 2723 163 שמור

אורן דורי | התראות במייל

12:09 12.09.2016

הרכבת הקלה – מפתח לפיתוח בר קיימא

שימור שטחים פתוחים
בשדרה המרכזית
ובערצני הנחלים

פיתוח מרחבים מעוירים
בארבעה מטרופולינים

**פיתוח מוטה תחבורה
ציבורית ומערכות הסעת
המונים –**
על מנת לאפשר לתושבים
נגישות למוקדי תעסוקה,
לשירותים ולבילוי, העיר צריכה
לאפשר מבחר של אמצעי
תחבורה זמינים ונוחים, ובכלל
זה תחבורה ציבורית, מסלולי
הליכה ברגל ונתיבי אופניים.

יש להקפיד שהציפוף
המשמעותי ביותר יהיה
בקרבת מוקדי הסעת
ההמונים.

